

Box 45184, 104 30 Stockholm
Telefon 010-788 50 00 • registrator@ivo.se
www.ivo.se • Org.nr 202100-6537

s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över ds Förbättrade förutsättningar för IVO – förslag för att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom hälso- och sjukvården (Ds 2025:17)

Ert dnr S2025/01157.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) tillstyrker förslaget. IVO lämnar dock följande synpunkter.

Det har i tillsynen framkommit att underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldigheten förekommer i bolag och koncerner med hög omsättning där den föreslagna storleken på sanktionsavgiften kan förmodas sakna den effekt som den syftar till att uppnå. Sanktionsavgiftens storlek kan därmed motverka syftet med förändringen. IVO ser även att det finns många vårdgivare som bedriver sin verksamhet i flertalet mindre aktiebolag i koncernstrukturer istället för att bedriva verksamheten i ett bolag. Det medför att det finns en risk att sanktionsavgiften blir betydligt mindre och inte lika ingripande eftersom en sanktionsavgift beräknas utifrån det enskilda aktiebolagets omsättning istället för på koncernens omsättning. IVO ser att det finns en risk att oseriösa eller kriminella aktörer kan utnyttja detta.

Förslaget innebär vidare att det ska gälla ett strikt ansvar och således inte krävas uppsåt eller oaktsamhet för att sanktionsavgift ska kunna beslutas. I utredningen ges dock som exempel på när sanktionsavgift kan övervägas att det är en särskilt allvarlig överträdelse när vårdgivaren medvetet undandrar sig IVO:s tillsyn. Vidare anges det att vårdgivarens avsikt kan beaktas vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Det bör klargöras i vilken mån IVO ska beakta vårdgivarens uppsåt i samband med beslut om sanktionsavgift och dess storlek.

Av utredningen framgår därtill att sanktionsavgift ska tas ut av den fysiska eller juridiska person som drev den verksamhet (vårdgivaren) där överträdelsen skedde. Anspråket riktar sig endast mot den som drev verksamheten vid den aktuella tidpunkten och det finns inget utrymme för att ta ut sanktionsavgift av någon annan, exempelvis en fysisk person i ledningen i stället för den juridiska person som äger verksamheten. Omständigheter som kan beaktas vid sanktionsavgiftens storlek är exempelvis om överträdelsen varit avsiktlig och om verksamheten tidigare begått en överträdelse av bestämmelserna om anmälningsskyldighet. IVO tolkar detta som att IVO endast ska beakta bristen som den aktuella juridiska personen orsakat och därmed inte beakta att företrädarna för verksamheten tidigare begått avsiktliga överträdelser i andra juridiska personer när sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas. IVO ser att det finns en risk att det finns företrädare som

sätter i system att flytta över verksamhet till nystartade bolag när IVO påkallat bristen och på nytt låter bli att anmäla verksamheten för att undgå IVO:s tillsyn och för att den ekonomiska konsekvensen inte ska bli lika stor. Det finns, enligt IVO, en risk att oseriösa och kriminella aktörer inser och utnyttjar detta.

Förslaget kan komma att få ekonomiska konsekvenser för IVO.

IVO vill även i sammanhanget framhålla att det enligt myndigheten finns skäl att se över gallringreglerna i 2 kap. 4 § patientsäkerhetsförordningen (2010:1369), PSF. Enligt nu gällande bestämmelser ska gallring ske när anmälan görs om att en verksamhet har lagts ned. Detta medför att myndighetens arbete med att kartlägga och identifiera oseriösa och kriminella aktörer försvåras vilket i sin tur leder till att myndighetens riskbaserade tillsyn på sikt riskerar att förlora effektivitet. Vidare vill IVO framhålla att det även finns skäl att göra en översyn av 2 kap. 3 § 9 PSF. IVO får för närvarande enbart spara uppgift om datum för beslut i registret och inte vilken typ av beslut som fattats, såsom förbud eller föreläggande. Detta för att IVO ska kunna skapa en historik och en spårbarhet av myndighetens beslut i det register som ska ligga till grund för myndighetens tillsynsarbete inom hälso- och sjukvården.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören John Ahlberk. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Peder Carlsson, avdelningschefen Andreas Larsson, avdelningschefen Caroline Olgart Höglund och chefsjuristen Karin Lewin deltagit. Inspektören Filip Björk har varit föredragande.